

PREVODI

str. 89-125

UREDBA SAVETA BR. 1/2003 (EZ) OD 16. DECEMBRA 2002. GODINE O SPROVOĐENJU PRAVILA KONKURENCIJE SADRŽANIH U ČLANOVIMA 81. I 82. UGOVORA (TEKST OD ZNAČAJA ZA EEP)¹

SAVET EVROPSKE UNIJE,

Imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, i naročito njegov član 83,

Imajući u vidu predlog Komisije,²

Imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta,³

Imajući u vidu mišljenje Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta,⁴

S obzirom na ove razloge:

(1) Da bi se uspostavio sistem kojim se obezbeđuje da konkurencija na zajedničkom tržištu ne bude narušena, članovi 81. i 82. Ugovora moraju se primenjivati delotvorno i ujednačeno u Zajednici. Uredba Saveta br. 17. od 6.

¹ Prilikom prevoda korišćen je tekst objavljen u okviru projekta "Vladavina prava u Srbiji", štampan u Materijalima za kurs Pravo Evropske unije, koje je priredio Jan Winter.

² Sl. list C 365 E od 19.12.2000., str. 284.

³ Sl. list C 72 E od 21.3.2002., str. 305.

⁴ Sl. list C 155 od 29.5.2001., str. 73.

februara 1962. godine, prva uredba o sprovođenju članova 81. i 82.⁵ Ugovora,⁶ omogućila je da se politika konkurencije razvije, što je pomoglo da se kultura poštovanja pravila konkurencije raširi unutar Zajednice. Ipak, s obzirom na stečeno iskustvo, danas je potrebno zameniti tu Uredbu pravilima koja su prilagođena izazovima koje nosi integrisano tržište i buduće proširenje Zajednice.

(2) Naročito je potrebno preispitati način primene izuzetaka od zabrane restriktivnih sporazuma, sadržane u članu 81(3) Ugovora. Zbog toga bi, u smislu člana 83(2)(b) Ugovora, trebalo voditi računa o neophodnosti da se obezbedi efikasni nadzor, sa jedne strane, i da se što je više moguće pojednostavi administrativna kontrola, sa druge strane.

(3) Centralizovani sistem, uspostavljen uredbom br. 17, ne može više da obezbedi usklađenost između ova dva cilja. Sa jedne strane, on otežava primenu komunitarnih pravila konkurencije od strane sudova i organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama, a sistem prijave, koji on podrazumeva, onemogućava Komisiju da se usredsredi na sprečavanje najgrubljih povreda. Sa druge strane, taj sistem podrazumeva značajne troškove za preduzeća.⁷

(4) Zbog toga bi ovaj sistem trebalo zameniti sistemom direktno primenjivog izuzeća, kojim se sudovima i organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama priznaje nadležnost da primenjuju ne samo član 81, stav 1. i član 82. Ugovora, koji su već direktno primenjivi na osnovu sudske prakse Suda pravde Evropskih zajednica, već i član 81, stav 3 Ugovora.

(5) Da bi se osigurala delotvorna primena komunitarnih pravila konkurencije i, istovremeno, poštovanje osnovnog prava na odbranu, ova Uredba treba da uredi teret dokazivanja kada je reč o primeni članova 81. i 82. Ugovora. Na stranci ili organu koji ukazuje na povredu člana 81, stav 1, ili člana 82. je da pruže dokaz koji se traži prema zakonu. Na preduzeću ili udruženju preduzeća koji se koriste nekim sredstvom odbrane protiv navoda o učinjenoj povredi je da

⁵ Naziv Uredbe br. 17 je izmenjen da bi se uskladio sa promenom numeracije članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12. Ugovora iz Amsterdama; u originalu su pominjani članovi 85. i 86. Ugovora.

⁶ Sl. list 13. od 21.2.1962, str. 204/62. Uredba poslednji put izmenjena Uredbom br. 1216/1999 (EZ) (Sl. list L 148 od 15.6.1999. str. 5).

⁷ U pravu konkurencije EU, pojam preduzeća je ekonomski a ne pravni. Evropski sud pravde je, za potrebe prava konkurencije EU, definisao preduzeće kao «svaki entitet koji obavlja ekonomsku aktivnost, nezavisno od njegovog pravnog statusa i načina finansiranja» (prim. prev.).

podnesu dokaz, koji se traži prema zakonu, da su uslovi za primenu tih sredstava odbrane ispunjeni. Ova Uredba ne utiče na nacionalna pravila o traženom standardu dokaza, kao ni na obavezu sudova i organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama da utvrde činjenice relevantne za slučaj, pod uslovom da su ta pravila i obaveze u skladu sa opštim načelima komunitarnog prava.

(6) Da bi se obezbedila efikasna primena komunitarnih pravila konkurencije, treba sa tim bliže povezati nacionalne organe nadležne za konkurenciju. U tom smislu, ovi organi bi trebalo da budu ovlašćeni da primenjuju komunitarno pravo.

(7) Nacionalni sudovi imaju osnovnu ulogu u primeni komunitarnih pravila konkurencije. Kada odlučuju o sporovima između fizičkih lica, oni štite subjektivna prava predviđena komunitarnim pravom, na primer dosuđujući naknade štete žrtvama povreda. Uloga nacionalnih sudova je, u tom smislu, komplementarna sa ulogom organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama. Zbog toga bi trebalo da budu ovlašćeni da u celini primenjuju članove 81. i 82. Ugovora.

(8) Da bi se garantovala delotvorna primena komunitarnih pravila konkurencije, kao i dobro funkcionisanje mehanizama saradnje predviđenih ovom uredbom, neophodno je obavezati nacionalne sudove i organe nadležne za konkurenciju u državama članicama da primenjuju članove 81. i 82. Ugovora, kada primenjuju nacionalna pravila konkurencije, na sporazume i praksu koji mogu da ugroze trgovinu između država članica. Da bi se u okviru unutrašnjeg tržišta stvorili ujednačeni uslovi konkurencije za sporazume među preduzećima, odluke udruženja preduzeća⁸ i dogovornu praksu, neophodno je definisati, na osnovu člana 83. stav 2. tačka e) Ugovora, odnose između nacionalnih zakonodavstava i komunitarnog prava u oblasti konkurencije. U tom smislu, treba predvideti da primena nacionalnog prava konkurencije na sporazume, odluke i dogovornu praksu u smislu člana 81, stav 1. Ugovora ne dovodi do zabrane tih sporazuma, odluka i dogovorne prakse ukoliko oni nisu ujedno zabranjeni i na osnovu komunitarnog prava konkurencije. Pojmovi sporazuma, odluke i dogovorne prakse su autonomni pojmovi komunitarnog prava konkurencije koji se odnose na koordinaciju ponašanja preduzeća na tržištu u smislu koji su odredili sudovi Zajednice. Države članice ne treba da, na osnovu ove uredbe, budu onemogućene da

⁸ U pravu konkurencije EU, pojam udruženja preduzeća Sirije od pojma grupacije preduzeća (prim. prev.).

usvoje i sprovedu na svojoj teritoriji strože nacionalne zakone u oblasti konkurencije koji zabranjuju ili sankcionišu unilateralna ponašanja preduzeća. Takva stroža nacionalna pravila mogu sadržati odredbe kojima se zabranjuje ili sankcioniše zlonamerno ponašanje prema ekonomski zavisnom preduzeću. Dalje, ova uredba se ne primenjuje na nacionalne zakone koji propisuju krivične sankcije za fizička lica, osim u slučaju da takve sankcije predstavljaju način kojim je osigurana primena pravila konkurencije koja se primenjuju na preduzeća.

(9) Članovi 81. i 82. Ugovora imaju za cilj da očuvaju konkurenciju na tržištu. Ovom uredbom, usvojenom radi primene prethodno navedenih odredaba, ne zabranjuje se državama članicama da sprovode na svojoj teritoriji nacionalno zakonodavstvo koje ima za cilj da štiti druge legitimne interese, pod uslovom da je u skladu sa opštim načelima i drugim odredbama komunitarnog prava. U meri u kojoj pomenute odredbe nacionalnog prava slede neki drugi cilj od očuvanja konkurencije na tržištu, nacionalni sudovi i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama mogu primenjivati takve odredbe na svojoj teritoriji. U skladu sa tim, države članice mogu na osnovu ove uredbe sprovoditi na svojoj teritoriji odredbe nacionalnog prava kojima se zabranjuje ili sankcioniše nelojalno ponašanje u trgovini, bez obzira da li je ono jednostrano ili ugovorno. Takve odredbe slede specifičan cilj, nezavisno od stvarnih ili pretpostavljenih efekata takvog ponašanja po konkurenciju na tržištu. To je naročito slučaj kod propisa kojima se preduzećima zabranjuje da svojim trgovinskim partnerima nametnu, od njih steknu ili pokušaju da steknu uslove trgovine koji su neopravdani, nesrazmerni ili besteretni.

(10) Uredbe Saveta kao što su uredbe br. 19/65/EEZ⁹, br. (EEZ) 2821/7110, br. (EEZ) 3976/8711, br. (EEZ) 1534/9112 ili br. (EEZ) 479/9213 daju Komisiji

⁹ Uredba br. 19/65/EEZ Saveta od 2. marta 1965. godine o primeni člana 81, stava 3. Ugovora (*) na kategorije sporazuma i dogovorne prakse (Sl. list 36 od 6.3.1965., str. 533/65). Uredba poslednji put izmenjena uredbom br. 1215/1999 (EZ) (Sl. list L 148 od 15.6.1999., str. 1). {(*) Naslov uredaba je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12. Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85. stav 3. Ugovora.}

¹⁰ Uredba br. (EEZ) 2821/71 Saveta od 20. decembra 1971. godine koja se odnosi na primenu člana 81, stav 3 Ugovora (*) na kategorije sporazuma, odluka i dogovorne prakse (Sl. list L 285 od 29.12.1971., str. 46). Uredba je poslednji put izmenjena Aktom o pristupanju 1994. godine. {(*) Naslov uredaba je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12 Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85. stav 3. Ugovora.}

nadležnost da primenjuje odredbe člana 81. stav 3. Ugovora putem uredbe na određene kategorije sporazuma, odluka udruženja preduzeća i dogovorne prakse. U oblastima definisanim ovim uredbama, Komisija je usvojila i može nastaviti da usvaja uredbe o izuzeću po kategorijama, kojima ona proglašava član 81. stav 1. Ugovora neprimenjivim na određene kategorije sporazuma, odluka i dogovorne prakse. Kada sporazumi, odluke i dogovorna praksa na koje se primenjuju ovakve uredbe imaju dejstva koja nisu u skladu sa članom 81. stav 3. Ugovora, Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama moraju imati ovlašćenje da povuku, u tačno određenim slučajevima, izuzeće stečeno na osnovu uredbe o izuzeću po kategorijama.

(11) Da bi se obezbedila primena odredaba Ugovora, Komisija mora biti ovlašćena da preduzećima ili udruženjima preduzeća uputi svoje odluke kojima im naređuje prestanak povrede članova 81. i 82. Ugovora. Pod uslovom da za to ima legitimni interes, Komisija mora biti ovlašćena da usvaja odluke kojima se konstatuje da je povreda ranije učinjena, čak i bez izricanja novčane kazne. Ova uredba treba izričito da navede da je Komisija ovlašćena, što je priznato od strane Suda pravde, da usvaja odluke kojima se izriču privremene mere.

(12) Ovom uredbom se mora izričito predvideti da je Komisija ovlašćena da nametne mere koje su strukturnog karaktera ili se odnose na promene u ponašanju, koje su neophodne kako bi povreda prestala, vodeći računa o načelu proporcionalnosti. Mera strukturnog karaktera treba da bude određena samo u slučaju da ne postoji mera koja se odnosi na promene u

¹¹ Uredba br. (EEZ) 3976/87 Saveta od 14. decembra 1987. godine o primeni člana 81. stava 3. Ugovora (*) na kategorije sporazuma, odluka i dogovorne prakse u oblasti vazdušnog saobraćaja (Sl. list L 374 od 31.12.1987., str. 9). Uredba poslednji put izmenjena Aktom o pristupanju 1994. godine. {(*) Naslov uredaba je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12. Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85. stav 3. Ugovora.}

¹² Uredba br. (EEZ) 1534/91 Saveta od 31. maja 1991. godine o primeni člana 81. stava 3. Ugovora (*) na kategorije sporazuma, odluka i dogovorne prakse u oblasti osiguranja (Sl. list L 143 od 7.6.1991., str. 1). {(*) Naslov uredaba je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12 Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85. stav 3. Ugovora.}

¹³ Uredba br. (EEZ) 479/92 Saveta od 25. februara 1992. godine o primeni člana 81. stav 3. Ugovora (*) na sporazume, odluke i dogovornu praksu između pomorskih linijskih kompanija («consortia») (Sl. list L 55 od 29.2.1992., str. 3). Uredba izmenjena Aktom o pristupanju 1994. godine. {(*) Naslov uredaba je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12 Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85. stav 3. Ugovora.}

ponašanju koja bi bila podjednako efikasna, ili, u slučaju da je kod jednake efikasnosti, mera koja se odnosi na promene u ponašanju teža za preduzeće u pitanju od mere strukturnog karaktera. Promene u strukturi preduzeća koju je ono imalo pre nego što je povreda učinjena bile bi srazmerne samo u slučaju da postoji rizik od trajne ili ponavljane povrede koji proističe iz same strukture preduzeća.

(13) Kada, u toku postupka koji može dovesti do zabrane nekog sporazuma ili prakse, preduzeća izraze Komisiji spremnost da uvažavaju njene zahteve, Komisija mora biti ovlašćena da usvoji odluke kojima bi se to učinilo obavezujućim za preduzeća u pitanju. Odlukama kojima se preuzimaju takve obaveze mora se konstatovati da više ne postoji osnov za preduzimanje radnji od strane Komisije, pritom ne zaključujući da li je ili nije bilo ili još uvek ima povreda. Takve odluke ne predstavljaju prepreku za nacionalne sudove i organe nadležne za konkurenciju u državama članicama da utvrde takvu povredu i donesu svoju odluku. Odluke o preuzimanju obaveza nisu prikladne u slučaju kad Komisija namerava da izrekne novčanu kaznu.

(14) Moguće je takođe da, u izuzetnim slučajevima i kada javni interes Zajednice to nalaže, Komisija usvoji odluku deklarativne prirode kojom se konstatuje da se zabrana predviđena članovima 81. ili 82. Ugovora ne može primeniti, i to u cilju pojašnjenja prava i njegove ujednačene primene unutar Zajednice, naročito u slučaju javljanja novih vrsta sporazuma ili ponašanja koji još uvek nisu bili predmet sudske ili administrativne prakse.

(15) Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama treba da uspostave mrežu organa javne vlasti koji primenjuju komunitarna pravila konkurencije u tesnoj saradnji. U tom cilju, neophodno je uspostaviti mehanizme informisanja i konsultovanja. Komisija utvrđuje i menja, uz tesnu saradnju sa državama članicama, detaljne modalitete saradnje unutar mreže.

(16) Čak i ako postoje suprotne odredbe nacionalnog prava, između članova mreže mora biti dozvoljena razmena informacija, čak i poverljivih, kao i korišćenje tih informacija kao dokaznog materijala. Te informacije mogu biti korišćene u cilju primene članova 81. i 82. Ugovora, kao i u slučaju paralelne primene nacionalnog prava konkurencije, pod uslovom da se primena oba prava odnosi na isti slučaj i ne dovodi do različitog rezultata. Kada član mreže koristi razmenjene informacije kao osnov za izricanje sankcije preduzeću, jedino ograničenje sastojalo bi se u obavezi korišćenja tih informacija u cilju su one prikupljene, pošto su sankcije koje se mogu izreći preduzećima iste u svim sistemima. Prava na odbranu priznata preduzećima u različitim sistemima mogu se smatrati ekvivalentnim u dovoljnoj meri. Sa druge strane, sankcije koje se mogu izreći fizičkim licima u raznim sistemima mogu se veoma razlikovati. U tom smislu, potrebno je postarati se da se takve informacije koriste samo u

slučaju da su prikupljene na način koji fizičkim licima garantuje isti nivo prava na odbranu koji je priznat nacionalnim pravilima organa kome su informacije namenjene.

(17) Da bi se obezbedila ujednačena primena pravila konkurencije, i da bi se omogućilo optimalno korišćenje mreže, neophodno je zadržati pravilo po kome organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama automatski prestaje nadležnost u slučaju da Komisija pokrene postupak. Kada nacionalni organ nadležan za konkurenciju već radi na nekom predmetu, a Komisija namerava da pokrene postupak, mora ga pokrenuti u najkraćem roku. Pre pokretanja postupka, Komisija treba da konsultuje nacionalni organ nadležan za konkurenciju.

(18) Da bi se obezbedila optimalna raspodela predmeta unutar mreže, potrebno je predvideti jednu opštu odredbu kojom se dozvoljava organu nadležnom za konkurenciju da obustavi ili zaključi postupak u slučaju da drugi organ nadležan za konkurenciju vodi ili je vodio postupak u istom predmetu, sve u cilju da jedan predmet obradi samo jedan organ nadležan za konkurenciju. Ovo pravilo ne sprečava Komisiju da odbaci zahtev zbog toga što slučaj nije od komunitarnog značaja, što je mogućnost koju joj je priznao Sud pravde, čak i kada nijedan drugi organ nadležan za konkurenciju nije pokazao nam eru da postupa u tom predmetu.

(19) Funkcionisanje Savetodavnog komiteta za karte i dominantni položaj, uspostavljenog uredbom br. 17, pokazalo se vrlo dobrim. Taj komitet će se dobro uklopiti i u novi sistem decentralizovane primene. Trebalo bi uzeti kao osnov pravila sadržana u uredbi br. 17, ali i poboljšati efikasnost novom organizacijom rada. U tom smislu, trebalo bi dozvoliti da mišljenja budu data po obavljenom pisanom postupku. Savetodavni komitet bi trebalo da služi kao forum za diskusiju o predmetima koje obrađuju organi nadležni za konkurenciju u državama članicama, kako bi se doprinelo održavanju ujednačene primene komunitarnih pravila konkurencije.

(20) Savetodavni komitet bi trebalo da bude sačinjen od predstavnika organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama. Na sastancima na kojima se raspravlja o opštim pitanjima, države članice mogu postaviti dodatnog predstavnika. To ne predstavlja prepreku da članovima komiteta pomažu drugi eksperti iz država članica.

(21) Da bi se obezbedila ujednačena primena pravila konkurencije potrebno je uspostaviti saradnju između sudskih vlasti država članica i Komisije. To važi za sve sudove država članica koji primenjuju članove 81. i 82. Ugovora, bez obzira da li to čine kod sporova između pojedinaca, kao organi vlasti koji deluju u javnom interesu ili kada postupaju po pravnom leku. Nacionalni sudovi moraju imati mogućnost obraćanja Komisiji kako bi dobili informacije

ili mišljenje o primeni komunitarnog prava konkurencije. Sa druge strane, neophodno je omogućiti Komisiji i organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama da pisanim putem ili usmeno iznesu svoja zapažanja pred sudovima, kada je reč o primeni članova 81. ili 82. Ugovora. Ta zapažanja bi trebalo da budu izneta u skladu sa pravilima postupka i uobičajenom nacionalnom praksom, uključujući ona pravila čija svrha je zaštita prava strana u sporu. U tom smislu, Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama bi trebalo da raspolazu potrebnim informacijama o postupcima koji se odvijaju pred nacionalnim sudovima.

(22) Da bi se garantovalo poštovanje načela pravne sigurnosti i ujednačene primene komunitarnih pravila konkurencije u sistemu paralelnih nadležnosti, trebalo bi izbeći sukob odluka. Stoga bi, u skladu sa praksom Suda pravde, trebalo precizirati dejstva koja odluke i postupci Komisije imaju na sudove i organe nadležne za konkurenciju u državama članicama. Odluke o preuzimanju obaveza, koje usvaja Komisija, ne utiču na ovlašćenja sudova i organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama da primenjuju članove 81 i 82 Ugovora.

(23) Komisija mora u čitavoj Zajednici imati pravo da traži da joj se pruže informacije koje su joj neophodne radi otkrivanja sporazuma, odluka i dogovorne prakse zabranjenih članom 81. Ugovora, kao i zloupotrebe dominantnog položaja zabranjene članom 82. Ugovora. Kada se povinuju odluci Komisije, preduzeća ne mogu biti obavezana da priznaju da su učinila povredu, ali su u svakom slučaju obavezna da daju odgovore na činjenična pitanja i pruže dokumenta, čak i ukoliko te informacije mogu poslužiti za utvrđivanje postojanja povrede počinjene od strane tog ili nekog drugog preduzeća.

(24) Komisija mora biti ovlašćena da preduzme inspekcije neophodne radi otkrivanja sporazuma, odluka i dogovorne prakse zabranjenih članom 81. Ugovora, kao i zloupotrebe dominantnog položaja zabranjene članom 82. Ugovora. Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama moraju joj u vršenju tog prava pružiti aktivnu podršku.

(25) Pošto otkrivanje povreda pravila konkurencije postaje sve teže, neophodno je, da bi se efikasno zaštitila konkurencija, upotpuniti istražna ovlašćenja Komisije. Komisija naročito mora imati pravo da ispita svaku osobu koja bi mogla imati korisna saznanja, kao i pravo da snimi date iskaze. Lica ovlašćena od strane Komisije mogu sprovesti pečačenje tokom trajanja inspekcije. Pečati ne bi trebalo da stoje duže od 72 sata. Lica ovlašćena od strane Komisije moraju imati pravo da traže sve informacije koje su u vezi sa predmetom i ciljem inspekcije.

(26) Prema dosadašnjem iskustvu primećeno je da poslovni dokumenti mogu biti čuvani u stanovima zaposlenih i članova uprave preduzeća. Kako bi se očuvala efikasnost inspekcija, treba dozvoliti službenicima i drugim licima ovlašćenim od strane Komisije da pristupe svim prostorijama u kojima poslovni dokumenti mogu biti čuvani, uključujući i privatne stanove. Vršenje ovog poslednjeg ovlašćenja mora biti uslovljeno sudskim odobrenjem.

(27) Ne dovodeći u pitanje praksu Suda pravde, korisno je definisati domašaj kontrole koju može vršiti nacionalni sud u situaciji kada odobrava, na osnovu nacionalnog prava, uključujući i preventivno, pomoć snaga javnog reda radi prevazilaženja mogućeg otpora od strane preduzeća ili kada odobrava izvršavanje odluke o sprovođenju istražnih radnji izvan poslovnih prostorija. Iz sudske prakse proizilazi da nacionalni sud može tražiti od Komisije dodatne informacije koje su mu neophodne da bi obavio svoju kontrolu, u čijem nedostatku može odbiti da izda odobrenje. Sudska praksa ujedno potvrđuje nadležnost nacionalnih sudova da kontrolišu primenu nacionalnih pravila koja se odnose na vršenje prinudnih mera.

(28) Kako bi se pomoglo organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama da efikasno primenjuju članove 81. i 82. Ugovora, korisno je dozvoliti im da jedni drugima pružaju pomoć prilikom istraga i drugih mera za otkrivanje činjenica.

(29) Poštovanje članova 81. i 82. Ugovora i izvršavanje obaveza koje su, primenom ove uredbe, nametnute preduzećima i udruženjima preduzeća mora biti osigurano mogućnošću izricanja novčanih kazni i penala. U tom smislu, treba takođe predvideti prikladne novčane kazne za slučaj povrede pravila postupka.

(30) Kako bi se osigurala naplata novčane kazne izrečene udruženju preduzeća zbog učinjene povrede, neophodno je utvrditi uslove pod kojima Komisija može naplatiti kaznu od preduzeća člana udruženja, kada je samo udruženje nesolventno. Pritom, Komisija bi trebalo da vodi računa o veličini preduzeća, kao i o položaju malih i srednjih preduzeća. Plaćanje novčane kazne od strane jednog ili više članova udruženja preduzeća ne dovodi u pitanje odredbe nacionalnog prava koje predviđaju naplatu tog iznosa od ostalih članova udruženja.

(31) Pravila o zastarelosti izricanja novčanih kazni i penala utvrđena su uredbom br. (EEZ) 2988/74 Saveta, koja se ujedno odnosi i na sankcije koje se izriču u oblasti saobraćaja. U sistemu paralelnih nadležnosti, aktima podobnim da dovedu do prekida zastarelosti neophodno je dodati procesne radnje preduzete nezavisno od strane organa nadležnog za konkurenciju u nekoj državi članici. Da bi se pojasnio zakonodavni okvir, uredba br. (EEZ) 2988/74 treba da bude izmenjena tako da se isključi njena primena u odnosu na

oblasti pokrivena ovom uredbom, kao i da se u ovu uredbu uključe odredbe o zastarelosti¹⁴.

(32) Treba utvrditi pravo preduzeća da budu saslušana pred Komisijom, pravo trećih lica čiji interesi mogu biti pogođeni odlukom da iznesu svoj stav, kao i osigurati široku dostupnost javnosti usvojenih odluka. Neophodno je zaštititi poslovne tajne, pritom poštujući pravo na odbranu datog preduzeća, a naročito pravo uvida u spise predmeta. Istovremeno, poverljivost informacija razmenjenih unutar mreže mora biti obezbeđena.

(33) Pošto su sve odluke koje Komisija donese primenjujući ovu uredbu podložne kontroli Suda pravde pod uslovima koje predviđa Ugovor, Sudu pravde treba u skladu sa članom 229. priznati punu nadležnost u odnosu na odluke kojima Komisija izriče novčane kazne i penale.

(34) Načela sadržana u članovima 81. i 82. Ugovora, i primenjena kroz uredbu br. 17, organima Zajednice dodeljuju centralnu ulogu. Tu ulogu bi trebalo zadržati, pritom uključujući države članice u primenu komunitarnih pravila konkurencije. U skladu sa načelima supsidijarnosti i proporcionalnosti sadržanim u članu 5 Ugovora, ova uredba ne prevazilazi ono stoje neophodno da bi se postigao njen cilj, a to je omogućavanje efikasne primene komunitarnih pravila konkurencije.

(35) Kako bi se osigurala adekvatna primena prava Zajednice u oblasti konkurencije, države članice treba da odrede organe ovlašćene da obezbede primenu članova 81. i 82. Ugovora u javnom interesu. One treba da odrede administrativne i sudske organe koji će biti nadležni za izvršavanje različitih ovlašćenja koja su dodeljena organima nadležnim za konkurenciju u smislu ove uredbe. Ovom uredbom priznaje se da postoje velike razlike među državama članicama u načinima sprovođenja pravila u javnom interesu. Dejstvo člana 11, stav 6 ove uredbe treba da se primenjuju na sve organe nadležne za konkurenciju. Kao izuzetak od ovog opšteg pravila, kada organ koji je pokrenuo postupak iznese slučaj pred odvojenu sudsku instancu, član 11, stav 6 treba da se primenjuje na organ koji je pokrenuo postupak, pod uslovima navedenim u članu 35. stav 4. ove uredbe. Kada pomenuti uslovi nisu ispunjeni, primenjuje se opšte pravilo. U svakom slučaju, član 11. stav 6. ne primenjuje se na sudove kada oni postupaju po pravnom leku.

¹⁴ Uredba br. (EEZ) 2988/74 Saveta od 26. novembra 1974. godine o zastarelosti postupka i izvršenja sankcija u oblasti saobraćaja i prava konkurencije Evropske ekonomske zajednice (Sl. list L 319 od 29.11.1974., str. 1).

(36) Pošto je sudska praksa razjasnila da se pravila konkurencije primenjuju i na oblast saobraćaja, ova oblast mora biti podvrgnuta pravilima postupka predviđenim ovom uredbom. Zbog toga treba ukinuti uredbu br. 141. Saveta od 26. novembra 1962. godine o neprimenjivanju uredbe br. 17 na oblast saobraćaja¹⁵ i izmeniti uredbu br. (EEZ) 1017/68,¹⁶ br. (EEZ) 4056/86¹⁷ i br. (EEZ) 3975/87¹⁸ kako bi se ukinula specifična procesna pravila koja one sadrže.

(37) Ova uredba poštuje osnovna prava i načela priznata naročito Poveljom o osnovnim pravima Evropske unije. U skladu s tim, ona mora biti tumačena i primenjivana poštujući ta prava i načela.

(38) Pravna sigurnost preduzeća čija aktivnost je podvrgnuta komunitarnim pravilima konkurencije doprinosi promovisanju inovacija i investiranja. Kada se prilikom primene ovih pravila jave nova i još nerešavana pitanja, preduzeća bi mogla želiti da se obrate Komisiji kako bi im ona pružila neformalne smernice. Ova uredba ne dovodi u pitanje mogućnost da Komisija daje takve smernice.

¹⁵ Sl. list 124 od 28.1.1962., str. 2751/62. Uredba izmenjena uredbom br. 1002/67/EEZ (Sl. list 306 od 16.12.1967., str. 1).

¹⁶ Uredba br. (EEZ) 1017/68 Saveta od 19. jula 1968. godine o primeni pravila konkurencije na oblast prevoza železnicom, drumom i unutrašnjim vodenim putevima (Sl. list L 175 od 23.7.1968., str. 1). Uredba poslednji put izmenjena aktom o pristupanju 1994. godine.

¹⁷ Uredba br. (EEZ) 4056/86 Saveta od 22. decembra 1986. godine kojom se određuje način primene članova 81 i 82 Ugovora (*) na pomorski saobraćaj (Sl. list L 378 od 31.12.1986., str. 4). Uredba poslednji put izmenjena Aktom o pristupanju 1994. godine. {(*) Naslov uredbi je promenjen kako bi se uvažile izmene u numeraciji članova Ugovora o EZ, u skladu sa članom 12 Ugovora iz Amsterdama; u originalu je sadržavala pominjanje člana 85, stav 3 Ugovora.}

¹⁸ Uredba br. (EEZ) 3975/87 Saveta od 14. decembra 1987. godine kojom se određuje način primene pravila konkurencije na preduzeća vazdušnog saobraćaja (Sl. list L 374 od 31.12.1987., str. 1). Uredba poslednji put izmenjena uredbom br. (EEZ) 24 1 0/92 (Sl. list L 240 od 24.8.1992., str. 18).

USVOJIO JE OVU UREDBU:

POGLAVLJE I NAČELA

Član 1.**Primena članova 81. i 82. Ugovora**

1. Sporazumi, odluke i dogovorna praksa predviđeni članom 81. stav 1. Ugovora koji ne ispunjavaju uslove navedene u članu 81. stav 3. Ugovora zabranjeni su, pri čemu za to nije potrebno prethodno doneti posebnu odluku.
2. Sporazumi, odluke i dogovorna praksa predviđeni članom 81. stav 1. Ugovora koji ispunjavaju uslove navedene u članu 81. stav 3. Ugovora nisu zabranjeni, pri čemu za to nije potrebno prethodno doneti posebnu odluku.
3. Zloupotreba u korišćenju dominantnog položaja predviđena članom 82. Ugovora zabranjena je, pri čemu za to nije potrebno prethodno doneti posebnu odluku.

Član 2.**Teret dokazivanja**

U svim nacionalnim ili komunitarnim postupcima u kojima se primenjuju članovi 81. i 82. Ugovora, teret dokazivanja povrede člana 81, stav 1 ili člana 82 Ugovora pada na stranku ili organ koji tvrdi daje do povrede došlo. Preduzeća ili udruženja preduzeća koja se pozivaju na odredbe člana 81, stav 3 Ugovora treba da dokažu da ispunjavaju uslove navedene u tom stavu.

Član 3.**Odnos između članova 81. i 82.
Ugovora i nacionalnih prava konkurencije**

1. Kada nacionalni sudovi ili organi nadležni za konkurenciju u državama članicama primenjuju nacionalno pravo konkurencije na sporazume, odluke udruženja preduzeća ili dogovorne prakse u smislu člana 81, stav 1 Ugovora, podobne da naruše trgovinu između država članica u smislu ove odredbe, oni ujedno primenjuju član 81 Ugovora na te sporazume, odluke ili dogovorne prakse. Kada nacionalni sudovi ili organi nadležni za konkurenciju u državama članicama primenjuju nacionalno pravo

konkurencije na neku od zloupotreba zabranjenu članom 82 Ugovora, oni ujedno primenjuju član 82 Ugovora.

2. Primena nacionalnog prava konkurencije ne sme voditi do zabrane sporazuma, odluka udruženja preduzeća ili dogovornih praksi koji mogu narušiti trgovinu između država članica, ali koji ne ograničavaju konkurenciju u smislu člana 81, stav 1 Ugovora, ili koji ispunjavaju uslove navedene u članu 81, stav 3 Ugovora, ili koji su pokriveni uredbom o primeni člana 81, stav 3 Ugovora. Ova uredba ne sprečava države članice da usvoje i sprovede na svojoj teritoriji strože nacionalne zakone kojima se zabranjuju ili sankcionišu jednostrana ponašanja preduzeća.

3. Ne dovodeći u pitanje opšta načela i druge odredbe komunitarnog prava, stavovi 1 i 2 se ne primenjuju kada nacionalni sudovi i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama primenjuju nacionalna pravila o kontroli koncentracija, niti isključuju primenu odredaba nacionalnog prava koje prevashodno slede neki cilj koji je različit od onog kojeg slede članovi 81 i 82 Ugovora.

POGLAVLJE II NADLEŽNOSTI

Član 4. Nadležnosti Komisije

U svrhu primene članova 81. i 82. Ugovora, Komisija raspolaze nadležnostima koje predviđa ova uredba.

Član 5. Nadležnost organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama

Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama imaju pravo da primenjuju članove 81 i 82 Ugovora na individualne slučajeve. U tom smislu, oni mogu, postupajući po sopstvenoj inicijativi ili po zahtevu, usvojiti sledeće odluke:

- narediti prekid povrede,
- odrediti privremene mere,
- prihvatiti izjave o preuzimanju obaveza,

- izreći novčane kazne, penale ili svaku drugu sankciju koju predviđa nacionalno pravo.

Kada na osnovu informacija kojima raspolažu utvrde da uslovi za izricanje zabrane nisu ispunjeni, oni mogu odlučiti da nema osnova za njihovo postupanje.

Član 6. Nadležnost nacionalnih sudova

Nacionalni sudovi su nadležni da primenjuju članove 81 i 82 Ugovora.

POGLAVLJE III ODLUKE KOMISIJE

Član 7. Utvrđivanje i prekid povrede

1. Ukoliko Komisija, postupajući po sopstvenoj inicijativi ili po zahtevu, utvrdi postojanje povrede članova 81. ili 82. Ugovora, ona može svojom odlukom obavezati preduzeća i udruženja preduzeća da prekinu sa konstatovanom povredom. U tom cilju, Komisija im može nametnuti mere strukturnog karaktera ili mere koje se odnose na promene u ponašanju, koje su x proporcionalne učinjenoj povredi i neophodne da bi se sa povredom prekinulo. Mera strukturnog karaktera može biti određena samo u slučaju da ne postoji mera koja se odnosi na promene u ponašanju koja bi bila podjednako efikasna, ili u slučaju daje, kod jednake efikasnosti, mera koja se odnosi na promene u ponašanju teža za preduzeće u pitanju od mere strukturnog karaktera. Komisija može utvrditi daje neka povreda učinjena u prošlosti, kada za to ima legitimni interes.

2. Fizička i pravna lica koja istaknu svoj legitimni interes i države članice imaju pravo da podnesu zahtev u smislu stava I.

Član 8. Privremene mere

1. U hitnim slučajevima opravdanim činjenicom da konkurenciji može biti pričinjena ozbiljna i nepopravljiva šteta, Komisija, postupajući po sopstvenoj inicijativi, može, putem odluke i na osnovu *prima facie* konstatacije povrede, odrediti privremene mere.

2. Odluka usvojena primenom stava 1 primenjuje se u ograničenom vremenskom periodu i može biti obnovljena u meri u kojoj je to neophodno i svrsishodno.

Član 9. Obaveze

1. Kada Komisija namerava da usvoji odluku kojom se naređuje prekid povrede i kada pogođena preduzeća izraze spremnost da uvažavaju zahteve o kojima ih je Komisija obavestila tokom svoje prethodne ocene, Komisija može usvojiti odluke kojima bi se ti zahtevi učinili obavezujućim za preduzeća. Odluka može biti usvojena na određeno vreme i njome će se zaključiti da više nema osnova za preduzimanje radnji od strane Komisije.

2. Komisija može ponovo otvoriti postupak, na zahtev ili po sopstvenoj inicijativi:

- a) ako neka od činjenica na kojima se zasniva odluka pretrpi značajne promene;
- b) ako data preduzeća postupaju suprotno preuzetim obavezama, ili
- c) ako se odluka zasniva na informacijama, koje su dostavile stranke, koje su nepotpune, netačne ili mogu dovesti u zabludu.

Član 10. Utvrđivanje neprimenljivosti

Kada javni interes Zajednice u vezi sa primenom članova 81. i 82. Ugovora to zahteva, Komisija, postupajući po sopstvenoj inicijativi, može svojom odlukom utvrditi daje član 81. Ugovora neprimenjiv na neki sporazum, odluku udruženja preduzeća ili dogovornu praksu, bilo zbog toga što uslovi navedeni u članu 81. stav 1. Ugovora nisu ispunjeni bilo zbog toga što su uslovi navedeni u članu 81. stav 3. Ugovora ispunjeni.

Komisija takođe može utvrditi takvu neprimenljivost i u vezi sa članom 82. Ugovora.

POGLAVLJE IV SARADNJA

Član 11.

Saradnja između Komisije i organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama

1. Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama primenjuju komunitarna pravila konkurencije u tesnoj saradnji.
2. Komisija upućuje organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama kopiju najvažnijih dokumenata koje je prikupila primenjujući članove 7, 8, 9 i 10. i član 29. stav 1. Ukoliko organ nadležan za konkurenciju u državi članici to traži, Komisija mu upućuje kopiju drugih postojećih dokumenata koji su neophodni za ocenu predmeta.
3. Kada deluju na osnovu članova 81. ili 82. Ugovora, organi nadležni za konkurenciju u državama članicama obaveštavaju Komisiju pismenim putem unapred ili odmah pošto su preduzeli prvu formalnu istražnu radnju. Ova informacija može takođe biti učinjena dostupnom i organima drugih država članica nadležnim za konkurenciju.
4. Najkasnije trideset dana pre usvajanja odluke kojom se naređuje prekid povrede, preuzimaju obaveze ili povlači izuzeće stečeno na osnovu uredbe o izuzeću po kategorijama, organi nadležni za konkurenciju u državama članicama obaveštavaju Komisiju. U tom smislu, oni upućuju Komisiji rezime predmeta, odluku koju nameravaju doneti, ili, u njenom odsustvu, svaki drugi dokument u kome se navode radnje koje se nameravaju preduzeti. Te informacije takođe mogu biti učinjene dostupnim i organima drugih država članica nadležnim za konkurenciju. Na zahtev Komisije, organ nadležan za konkurenciju koji postupa u konkretnom slučaju čini dostupnim Komisiji i druga dokumenta kojima raspolaže, a koja su neophodna za ocenu predmeta. Informacije tako dostavljene Komisiji mogu biti učinjene dostupnim i organima drugih država članica nadležnim za konkurenciju. Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama mogu, ujedno, međusobno razmeniti informacije neophodne za ocenu predmeta u kojem postupaju na osnovu člana 81. ili člana 82. Ugovora.
5. Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama mogu konsultovati Komisiju u svim predmetima koji uključuju primenu komunitarnog prava.
6. Kada Komisija pokrene postupak koji može dovesti do usvajanja odluke primenom poglavlja III, organima nadležnim za konkurenciju u državama

članicama automatski prestaje nadležnost za primenu članova 81. i 82. Ugovora. Ukoliko nacionalni organ nadležan za konkurenciju već postupa u tom slučaju, Komisija će pokrenuti svoj postupak tek pošto konsultuje taj organ.

Član 12. Razmena informacija

1. U cilju primene članova 81. i 82. Ugovora, Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama ovlašćeni su da jedni drugima upućuju i koriste kao dokaz sve činjenice ili pravna pitanja, uključujući i poverljive informacije.

2. Razmenjene informacije mogu biti korišćene kao dokaz samo u cilju primene članova 81. ili 82. Ugovora i za potrebe za koje su prikupljene od strane organa koji upućuje informaciju. Međutim, kada se nacionalno pravo konkurencije primenjuje na isti slučaj i paralelno sa komunitarnim pravom konkurencije, i kada dovodi do istog rezultata, informacije razmenjene na osnovu ovog člana mogu takođe biti korišćene u svrhu primene nacionalnog prava konkurencije.

3. Informacije razmenjene na osnovu stava 1 mogu biti korišćene kao dokaz za određivanje sankcija fizičkom licu samo kada :

- pravo organa koji je uputio informaciju predviđa slične sankcije u slučaju povrede člana 81. ili 82. Ugovora ili, ukoliko to nije slučaj, kada
- su informacije prikupljene na način koji garantuje nivo zaštite prava na odbranu fizičkih lica koji je jednak nivou koji je priznat nacionalnim pravom organa kome je informacija upućena. U tom slučaju, organ kome je informacija upućena ne sme koristiti razmenjene informacije kako bi izrekao kazne zatvora.

Član 13. Obustava ili zaključenje postupka

1. Kada organi više država članica postupaju po zahtevu ili po sopstvenoj inicijativi na osnovu članova 81. ili 82. Ugovora protiv istog sporazuma, iste odluke udruženja preduzeća ili iste dogovorne prakse, sama činjenica da jedan organ nadležan za konkurenciju postupa u predmetu, dovoljan je razlog da ostali organi prekinu postupak koji se pred njima vodi ili da odbace zahtev. Komisija takođe može odbaciti zahtev iz razloga što u tom predmetu već postupa neki od nacionalnih organa nadležnih za konkurenciju.

2. Kada se zahtev za pokretanje postupka upućen organu nadležnom za konkurenciju u državi članici ili Komisiji odnosi na sporazum, odluku udruženja preduzeća ili dogovornu praksu o kojima je već odlučivao drugi organ nadležan za konkurenciju, oni ga mogu odbaciti.

Član 14. Savetodavni komitet

1. Pre donošenja odluke na osnovu članova 7, 8, 9, 10 i 23, člana 24. stav 2. i člana 29. stav 1. Komisija konsultuje Savetodavni komitet za kartele i dominantni položaj.

2. Kada se ispituju pojedinačni slučajevi, Savetodavni komitet je sačinjen od predstavnika organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama. Na sastancima na kojima se raspravlja o drugim temama a ne o pojedinačnim slučajevima, može biti izabran dodatni predstavnik svake države članice, koji je kompetentan za konkurenciju. Izabrani predstavnici mogu, u slučaju sprečenosti, biti zamenjeni drugim predstavnicima.

3. Do konsultacija može doći tokom sastanka koji saziva i kome predsedava Komisija, a koji se održava najranije četrnaest dana po upućivanju poziva, zajedno sa rezimeom slučaja, spiskom najvažnijih dokumenata i nacrtom odluke. Kada je reč o odlukama u vezi sa članom 8. sastanak se može održati sedam dana po objavljivanju dispozitiva iz nacrta odluke. Kada Komisija uputi poziv u roku kraćem od prethodno navedenih rokova, sastanak se ipak može održati predloženog datuma ukoliko nijedna od država članica ne izrazi svoje protivljenje. Savetodavni komitet daje mišljenje o nacrtu odluke Komisije u pisanoj formi. Može dati mišljenje i u slučaju da svi članovi nisu prisutni ili nisu predstavljani. Na zahtev jednog ili više članova, zauzeti stavovi će biti obrazloženi.

4. Konsultacije se mogu obaviti i pismenim putem. Međutim, ukoliko to zahteva neka od država članica, Komisija će sazvati sastanak. U slučaju pismenog postupka, Komisija će državama članicama odrediti rok od najmanje četrnaest dana u kome one treba da formulišu svoje primedbe i upute ih drugim državama članicama. Kada odluke koje treba usvojiti potpadaju pod član 8. rok nije četrnaest već sedam dana. Ukoliko Komisija u slučaju pismenog postupka odredi rok koji je kraći od prethodno navedenih rokova, on će se primenjivati ukoliko nijedna država članica ne izrazi svoje protivljenje.

5. Komisija pridaje najveći značaj mišljenju Savetodavnog komiteta. Ona ga informiše o načinu na koji je uzela u obzir njegovo mišljenje.

6. Ako Savetodavni komitet usvoji mišljenje u pismenom obliku, ono se priključuje predlogu odluke. Ukoliko Savetodavni komitet predlaže objavljivanje mišljenja, Komisija ga objavljuje vodeći računa o legitimnom interesu preduzeća da njihove poslovne tajne ne budu otkrivene.

7. Na zahtev nacionalnog organa nadležnog za konkurenciju, Komisija će uneti u dnevni red Savetodavnog komiteta predmete u kojima na osnovu članova 81. ili 82. Ugovora postupa organ nadležan za konkurenciju u nekoj državi članici. Komisija to može učiniti i samoinicijativno. U oba slučaja, Komisija će obavestiti organ u pitanju.

Nacionalni organ nadležan za konkurenciju može naročito podneti takav zahtev u vezi sa predmetom u kome Komisija namerava da pokrene postupak koji bi imao dejstva navedena u članu 11. stav 6.

Savetodavni komitet ne daje mišljenja o predmetima koje vode organi nadležni za konkurenciju u državama članicama. Savetodavni komitet može raspravljati o opštim pitanjima koja se tiču komunitarnog prava konkurencije.

Član 15.

Saradnja sa nacionalnim sudovima

1. U postupcima primene članova 81. ili 82. Ugovora, sudovi država članica mogu od Komisije tražiti da im dostavi informacije kojima raspolaže ili dostavi svoje mišljenje o pitanjima koja se tiču primene komunitarnih pravila konkurencije.

2. Države članice dostavljaju Komisiji kopiju svake pismene presude koju su doneli nacionalni sudovi odlučujući o primeni članova 81. ili 82. Ugovora. Kopija se upućuje čim je kompletna presuda dostavljena strankama u postupku.

3. Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama mogu, postupajući po sopstvenoj inicijativi, pismenim putem uputiti sudovima u svojoj zemlji svoje primedbe u vezi sa primenom članova 81. ili 82. Ugovora. Po odobrenju nadležnog suda, svoje primedbe mogu izneti usmeno. Kada to zahteva ujednačena primena članova 81. ili 82. Ugovora, Komisija, postupajući po sopstvenoj inicijativi, može pismenim putem uputiti sudovima u državama članicama svoje primedbe. Po odobrenju nadležnog suda, svoje primedbe može izneti usmeno.

Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama i Komisija mogu, isključivo radi pripreme svojih primedaba, tražiti od nadležnog nacionalnog suda da im dostavi ili obezbedi da im bude dostavljen svaki dokument neophodan za ocenu predmeta.

4. Ovaj član ne dovodi u pitanje šira ovlašćenja koja nacionalna prava dodeljuju organima nadležnim za konkurenciju u državama članicama da iznesu svoje primedbe pred sudovima.

Član 16.

Ujednačena primena komunitarnog prava konkurencije

1. Kada nacionalni sudovi odlučuju o sporazumima, odlukama i dogovornoj praksi koji potpadaju pod član 81. ili 82. Ugovora, a koji su već bili predmet neke odluke Komisije, oni ne mogu doneti odluke koje bi bile suprotne odluci koju je donela Komisija. Oni takođe treba da izbegnu da donesu odluke koje bi bile suprotne odluci koju Komisija namerava da donese u postupku koji je pokrenula. U tom smislu, nacionalni sud ocenjuje da li je neophodno da obustavi svoj postupak. Ova obaveza ne dovodi u pitanje prava i obaveze na osnovu člana 234. Ugovora.

2. Kada organi nadležni za konkurenciju u državama članicama odlučuju o sporazumima, odlukama ili dogovornoj praksi koji potpadaju pod član 81 ili 82 Ugovora, a koji su već bili predmet neke odluke Komisije, oni ne mogu doneti odluke koje bi bile suprotne odluci koju je donela Komisija.

POGLAVLJE V ISTRAŽNA OVLAŠĆENJA¹

Član 17.

Istrage po privrednim sektorima ili po vrsti ugovora

1. Kada razvoj trgovine između država članica, stroga politika cena ili druge okolnosti ukazuju da konkurencija može biti ograničena ili poremećena unutar zajedničkog tržišta, Komisija može sprovesti istragu unutar određenog sektora privrede ili u odnosu na određenu vrstu ugovora koja se javlja u različitim sektorima. U okviru te istrage, Komisija može od preduzeća ili udruženja preduzeća u pitanju tražiti obaveštenja neophodna za primenu članova 81. ili 82. Ugovora i u tu svrhu obaviti neophodne inspekcije.

Komisija naročito može tražiti daje preduzeća ili udruženja preduzeća u pitanju obaveste o svim sporazumima, odlukama i dogovornoj praksi.

Komisija može objaviti izveštaj o rezultatima svoje istrage unutar određenog sektora privrede ili u odnosu na određenu vrstu ugovora koja se javlja u različitim sektorima i pozvati zainteresovane strane da iznesu svoje primedbe.

2. Članovi 14, 18, 19, 20, 22, 23. i 24. se primenjuju *mutadis mutandis*.

Član 18. **Zahtev za dostavljanje informacija**

1. Za izvršavanje zadataka koji su joj povereni ovom uredbom, Komisija može, putem običnog zahteva ili putem odluke, tražiti od preduzeća i udruženja preduzeća da joj dostave sva neophodna obaveštenja.

2. Kada preduzeću ili udruženju preduzeća uputi običan zahtev za informacijama, Komisija navodi pravni osnov i svrhu zahteva, precizira koja su joj obaveštenja potrebna i određuje rok u kome ona moraju biti dostavljena. Ona ujedno navodi i sankcije predviđene članom 23. za slučaj davanja obaveštenja koja su netačna ili mogu dovesti u zabludu.

3. Kada od preduzeća ili udruženja preduzeća svojom odlukom zahteva dostavljanje informacija, Komisija navodi pravni osnov i svrhu zahteva, precizira koja su joj obaveštenja potrebna i određuje rok u kome ona moraju biti dostavljena. Ona ujedno navodi sankcije predviđene članom 23. i navodi ili određuje sankcije predviđene članom 24. Ona još ukazuje na postojanje prava na žalbu protiv odluke pred Sudom pravde.

4. U ime preduzeća ili udruženja preduzeća, dužni su da dostave tražena obaveštenja vlasnici preduzeća ili njihovi predstavnici i, u slučaju pravnih lica, preduzeća i udruženja koja nemaju pravni subjektivitet, osobe ovlašćene da ih predstavljaju prema zakonu ili statutu. Advokati ovlašćeni na propisan način mogu dostavljati tražene informacije u ime svojih klijenata. Klijenti snose punu odgovornost da dostavljeno obaveštenje bude potpuno, tačno i da ne dovodi u zabludu.

5. Komisija će bez odlaganja uputiti kopiju običnog zahteva ili odluke organu nadležnom za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji se nalazi sedište preduzeća ili udruženja preduzeća, kao i organu nadležnom za konkurenciju u državi članici čija teritorija je pogođena.

6. Na zahtev Komisije, vlade država članica i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama dostavljaju joj sva obaveštenja neophodna za ispunjavanje zadataka koji su joj povereni ovom uredbom.

Član 19. Pravo na uzimanje izjava

1. Za izvršavanje dužnosti koje su joj poverene ovom uredbom, Komisija može ispitivati svako fizičko ili pravno lice koje prihvati da bude ispitivano radi prikupljanja informacija u vezi sa predmetom istrage.
2. Kada se ispitivanje predviđeno u stavu 1 odvija u prostorijama preduzeća, Komisija o tome obaveštava organ nadležan za konkurenciju u državi članici u kojoj se ispitivanje obavlja. Službenici organa nadležnog za konkurenciju države članice u pitanju mogu, na zahtev tog organa, pružiti pomoć u ispitivanju službenicima i drugim licima koja ih prate a koja su ovlašćena od strane Komisije.

Član 20. Pravo Komisije da sprovodi inspekciju

1. Za izvršavanje zadataka koji su joj povereni ovom uredbom, Komisija može sprovesti sve neophodne inspekcije preduzeća i udruženja preduzeća.
2. Službenici i druge osobe koje ih prate a koje su ovlašćene od strane Komisije da bi sprovele inspekciju imaju sledeća ovlašćenja:
 - a) da pristupe svim prostorijama, zemljištu i sredstvima prevoza preduzeća i udruženja preduzeća;
 - b) da kontrolišu knjige kao i sva druga poslovna dokumenta, bez obzira na medijum na kom su sačuvani;
 - c) da uzmu ili dobiju, bilo u kojoj formi, kopiju ili izvod iz tih knjiga ili dokumenata;
 - d) da zapečate sve trgovačke prostorije i knjige ili dokumente tokom trajanja inspekcije u meri u kojoj je to potrebno za njeno sprovođenje;
 - e) da traže od svakog predstavnika ili člana osoblja preduzeća i udruženja preduzeća objašnjenja o činjenicama ili dokumentima u vezi sa predmetom i svrhom inspekcije i da snime njihove odgovore.
3. Službenici i druga lica koja ih prate a koja su ovlašćena od strane Komisije da bi preduzeli inspekciju vrše svoja ovlašćenja pošto daju na uvid pismeno odobrenje u kome su navedeni predmet i cilj inspekcije, kao i sankcija predviđena članom 23., za slučaj da su predate knjige i druga tražena poslovna dokumenta nepotpuni ili su odgovori na zahteve upućene na osnovu stava 2 ovog člana netačni ili mogu dovesti u zabludu. Komisija, u

razumnom roku pre sprovođenja inspekcije, obaveštava organ nadležan za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji inspekcija treba da se sprovede.

4. Preduzeća i udruženja preduzeća dužna su da se podvrgnu inspekciji koju je Komisija naredila svojom odlukom. U odluci su naznačeni predmet i cilj inspekcije, određen njen datum početka i navedene sankcije predviđene članovima 23. i 24, kao i moguća žalba na odluku pred Sudom pravde. Komisija će takvu odluku doneti pošto konsultuje organ nadležan za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji inspekcija treba da bude sprovedena.

5. Službenici organa nadležnog za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji inspekcija treba da bude sprovedena, kao i lica koja su oni ovlastili ili izabrali, moraju, na zahtev tog organa ili Komisije, pružiti aktivnu pomoć službenicima Komisije i drugim licima koja ih prate a koja je ovlastila Komisija. U tu svrhu oni raspolažu ovlašćenjima navedenim u stavu 2.

6. Kada službenici ili druga lica koja ih prate a koja je ovlastila Komisija konstatuju da se neko preduzeće protivi inspekciji naređenoj na osnovu ovog člana, zainteresovana država članica im pruža neophodnu pomoć, tražeći po potrebi pomoć policije ili drugog organa koji raspolaže jednakim ovlašćenjima prinude, kako bi im omogućila da sprovedu svoju inspekciju.

7. Kada je, prema nacionalnom pravu, za pružanje pomoći predviđene stavom 6 neophodno odobrenje sudske vlasti, to odobrenje mora biti zatraženo. Odobrenje takođe može biti traženo i kao mera predostrožnosti.

8. Kada je odobrenje navedeno u stavu 7. zatraženo, nacionalni sud kontroliše da li je odluka Komisije verodostojna i da li su predviđene prinudne mere arbitrarne ili preterane u odnosu na predmet inspekcije. Kada kontroliše proporcionalnost prinudnih mera, nacionalni sud može od Komisije zahtevati, direktno ili preko organa nadležnog za konkurenciju u državi članici, detaljna objašnjenja, naročito o motivima koji su naveli Komisiju da posumnja u povredu članova 81. i 82. Ugovora, kao i o ozbiljnosti povrede na koju se sumnja i o prirodi uključenosti datog preduzeća u povredu. Međutim, nacionalni organ nadležan za konkurenciju ne može dovoditi u pitanje neophodnost inspekcije niti zahtevati da mu se dostave podaci sadržani u predmetu Komisije. Ispitivanje zakonitosti odluke Komisije povereno je isključivo Sudu pravde.

Član 21. Inspekcija ostalih prostorija

1. Ukoliko postoji opravdana sumnja da se knjige i drugi poslovni dokumenti u vezi sa predmetom istrage koji mogu biti od značaja za dokazivanje ozbiljne

povrede člana 81. ili 82. Ugovora čuvaju u drugim prostorijama, zemljištu ili sredstvima prevoza, uključujući u stanovima direktora, članova uprave i drugih zaposlenih u preduzećima i udruženjima preduzeća, Komisija može svojom odlukom narediti da se pristupi inspekciji u tim drugim prostorijama, zemljištu i sredstvima prevoza.

2. U odluci su navedem predmet i svrha inspekcije, određen datum kada ona počinje i ukazano da se odluka može osporavati pred Sudom pravde. Naročito su navedeni razlozi koji su naveli Komisiju da zaključi da postoji sumnja u smislu stava 1. Komisija donosi odluke po konsultovanju organa nadležnog za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji treba da bude sprovedena istraga.

3. Odluka doneta u skladu sa stavom 1 ne može biti izvršena bez prethodnog odobrenja nacionalnog suda date države članice. Nacionalni sud proverava da li je odluka Komisije verodostojna i da li su predviđene prinudne mere arbitrerne i preterane naročito u odnosu na ozbiljnost povrede na koju se sumnja, značaj traženih dokaza, učesće preduzeća u pitanju i razumne verovatnoće da se poslovne knjige i dokumenti u vezi sa predmetom inspekcije čuvaju na mestima za koje je inspekcija zahtevana. Nacionalni sud može, direktno ili posredstvom organa nadležnog za konkurenciju u državi članici, tražiti od Komisije detaljna objašnjenja o elementima koji su joj neophodni da izvrši kontrolu srazmernosti predviđenih prinudnih mera.

Međutim, nacionalni sud ne može dovoditi u pitanje neophodnost inspekcije niti tražiti da mu se dostave informacije iz dosijea Komisije. Ispitivanje zakonitosti odluke Komisije je povereno isključivo Sudu pravde.

4. Službenici i druga lica koja ih prate a koja je ovlastila Komisija da bi preduzeli inspekciju naređenu u skladu sa stavom 1 raspolazu ovlašćenjima određenim u članu 20. stav 2. tačke a), b) i c). Član 20. stavovi 5. i 6. se primenjuju *mutatis mutandis*.

Član 22.

Istrage koje preduzimaju organi nadležni za konkurenciju u državama članicama

1. Organ nadležan za konkurenciju u jednoj državi članici može sprovoditi na svojoj teritoriji svaku inspekciju i drugu istražnu meru primenjujući svoje nacionalno pravo u ime i za račun organa nadležnog za konkurenciju u drugoj državi članici kako bi utvrdio povredu člana 81. ili 82. Ugovora. Svaka razmena i upotreba prikupljenih informacija obaviće se u skladu sa članom 12.

2. Na zahtev Komisije, organi nadležni za konkurenciju u državama članicama sprovede inspekcije koje Komisija smatra neophodnim po članu 20. stav 1 ili koje je naredila svojom odlukom donetom u skladu sa članom 20. stav 4. Službenici organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama zaduženi da sprovedu inspekcije, kao i službenici koje su oni ovlastili ili izabrali, vrše svoja ovlašćenja u skladu sa svojim nacionalnim pravom.

Službenici i druga lica koja ih prate a koja je ovlastila Komisija, po svom zahtevu ili po zahtevu organa nadležnog za konkurenciju u državi članici na čijoj teritoriji inspekcija treba da bude sprovedena, mogu pružiti pomoć službenicima datog organa.

POGLAVLJE VI SANKCIJE

Član 23. Novčane kazne

1. Komisija može svojom odlukom odrediti preduzećima i udruženjima preduzeća novčane kazne do iznosa od 1 % ukupnog prometa ostvarenog tokom prethodne poslovne godine kada, s namerom ili iz nehata:

- a) pruže, kao odgovor na zahtev postavljen u skladu sa članom 17. ili članom 18. stav 2. informaciju koja je netačna ili može dovesti u zabludu;
- b) kao odgovor na zahtev postavljen u formi odluke donete u skladu sa članom 17. ili članom 18. stav 3. pruže informaciju koja je netačna, nepotpuna ili može dovesti u zabludu ili ne pruže informaciju u propisanom roku;
- c) tokom inspekcija obavljenih na osnovu člana 20. prilože nepotpune poslovne knjige i dokumenta ili se ne podvrgnu inspekcijama koje su naložene odlukom donetom na osnovu člana 20. stav 4;
- d) u odgovoru na pitanje postavljeno u skladu sa članom 20. stav 2. tačka e).
 - daju odgovor koji je netačan ili može dovesti u zabludu, ili
 - ne isprave u roku koji je odredila Komisija odgovor koji je netačan, nepotpun ili može dovesti u zabludu a koji je dao neki od zaposlenih, ili
 - ne isprave ili odbiju da daju potpuni odgovor o činjenicama koje su u vezi sa predmetom i ciljem inspekcije određene odlukom donetom u skladu sa članom 20. stav 4;

- e) su pečati koje su službenici ili druga lica koja ih prate a koja je ovlastila Komisija nakon postavljanja u skladu sa članom 20. stav 2. tačka d). uklonjeni.
2. Komisija može svojom odlukom izreći novčane kazne preduzećima i udruženjima preduzeća kada, s namerom ili iz nehata:
- a) učine povredu članova 81. ili 82. Ugovora, ili
 - b) postupaju suprotno odluci kojom su određene privremene mere, donetoj na osnovu člana 8, ili
 - c) ne poštuju obavezu koja ih vezuje na osnovu odluke donete na osnovu člana 9.

Za svako preduzeće i udruženje preduzeća koje učestvuje u povredi, novčana kazna ne prelazi 10 % ukupnog prometa ostvarenog tokom prethodne poslovne godine.

Kada se povreda koju je počinilo udruženje odnosi na aktivnosti njegovih članova, novčana kazna ne prelazi 10 % ukupnog prometa koji je na tržištu pogođenom povredom ostvario svaki aktivni član udruženja.

3. Kada se određuje iznos novčane kazne, potrebno je, pored ozbiljnosti povrede, uzeti u obzir i njeno trajanje.

4. Kada je novčana kazna izrečena udruženju preduzeća prema prometu članova udruženja, a udruženje nije solventno, ono je dužno da od svojih članova traži priloge kako bi platilo iznos kazne.

Ukoliko prilozima nisu uplaćeni udruženju u roku koji je odredila Komisija, ona može tražiti naplatu neposredno od svakog preduzeća čiji su predstavnici bili članovi odgovarajućih organa upravljanja udruženja.

Postoje zatražila isplatu u smislu druge alineje, a kada je to neophodno da bi se garantovala naplata kazne u celini, Komisija može tražiti naplatu razlike od svakog člana udruženja koji je bio aktivan na tržištu na kome je povreda učinjena.

Međutim, Komisija neće tražiti naplatu navedenu u drugoj i trećoj alineji od preduzeća koja pokažu da nisu primenjivala spornu odluku udruženja i da nisu znala za njeno postojanje ili su se aktivno distancirala od nje još pre nego stoje Komisija počela da ispituje slučaj.

Finansijska odgovornost svakog preduzeća za plaćanje novčane kazne ne srne preći 10% njenog ukupnog prometa ostvarenog tokom prethodne poslovne godine.

5. Odluke donete na osnovu stavova 1. i 2. nisu krivičnopravne prirode.

Član 24. Penali

1. Komisija može svojom odlukom izreći preduzećima i udruženjima preduzeća penale do iznosa od 5 % prosečnog dnevnog prometa ostvarenog tokom prethodne poslovne godine za svaki dan kašnjenja počevši od dana određenog odlukom, kako bi ih primorala da:

- a) prekinu povredu člana 81 ili 82 Ugovora u skladu sa odlukom donetom na osnovu člana 7;
- b) poštuju odluku kojom su određene privremene mere, donetu na osnovu člana 8;
- c) poštuju obavezu koja ih vezuje na osnovu odluke donete na osnovu člana 9;
- d) pruže potpune i tačne informacije koje je Komisija zahtevala svojom odlukom donetom na osnovu člana 17 ili člana 18, stav 3;
- e) se podvrgnu inspekciji koja je naložena odlukom donetom na osnovu člana 20, stav 4.

2. Kada su preduzeća ili udruženja preduzeća ispunila obavezu radi čijeg izvršenja su penali bili određeni, Komisija može odrediti konačni iznos penala na iznos niži od iznosa koji proizilazi iz prvobitne odluke. Odredbe člana 23, stava 4 primenjuju se *mutadis mutandis*.

POGLAVLJE VII ZASTARELOST

Član 25. Zastarelost izricanja sankcija

1. Ovlašćenja koja Komisija uživa na osnovu članova 23. i 24. podležu sledećim rokovima zastarelosti:

- a) tri godine za povrede odredaba koje se odnose na zahteve za pružanjem informacija ili na zahteve za sprovođenjem inspekcija;
- b) pet godina za sve druge oblike povreda.

2. Rokovi zastarelosti počinju da teku od dana na koji je povreda učinjena. Kod trajnih ili ponavljanih povreda, rok zastarelosti počinje da teče od dana na koji je povreda prestala.

3. Rok zastarelosti za izricanje novčanih kazni i penala prekida svaka radnja Komisije ili organa nadležnog za konkurenciju u nekoj državi članici koja ima za cilj ispitivanje povrede ili postupanje u predmetu. Rok zastarelosti će biti prekinut na dan kada je o radnji obavješteno barem jedno preduzeće ili udruženje preduzeća koji su učestvovali u povredi. Sledeće radnje naročito predstavljaju radnje kojima se prekida rok zastarelosti:

- a) zahtevi Komisije ili organa nadležnog za konkurenciju u nekoj državi članici za pružanjem pisanih informacija;
- b) pismena odobrenja za vršenje inspekcija koje Komisija ili organ nadležan za konkurenciju u nekoj državi članici izdaje svojim službenicima;
- c) pokretanje postupka od strane Komisije ili organa nadležnog za konkurenciju u nekoj državi članici;
- d) obavještenje o prigovorima Komisije ili organa nadležnog za konkurenciju u nekoj državi članici.

4. Prekid roka zastarelosti deluje ka svim preduzećima i udruženjima preduzeća koja su učestvovala u povredi.

5. Rok zastarelosti počinje da teče iznova od svakog prekida. Međutim, zastarelost će nastupiti najkasnije na dan kada istekne rok koji je jednak dvostrukom roku zastarelosti a da pritom Komisija nije izrekla novčanu kaznu ili penale. Taj rok se produžava za vreme tokom kog je rok zastarelosti bio prekinut u skladu sa stavom 6.

6. Rok zastarelosti izricanja novčanih kazni ili penala prekida se sve dok je odluka Komisije predmet postupka pred Sudom pravde.

Član 26. Zastarelost izvršavanja sankcija

1. Pravo Komisije da izvršava odluke donete na osnovu članova 23. i 24. podleže roku zastarelosti od pet godina.

2. Rok zastarelosti počinje da teče od dana na koji je odluka postala pravnosnažna.

3. Rok zastarelosti za izvršavanje sankcija se prekida:

- a) obavještenjem o odluci kojom se menja početni iznos novčane kazne ili penala ili odbija zahtev kojim se takva izmena želela postići;

- b) svakom radnjom koju preduzima Komisija ili država članica, kada postupa po zahtevu Komisije, kojom se prinudno naplaćuju novčana kazna ili penali.
4. Rok zastarelosti počinje da teče iznova od svakog prekida.
5. Rok zastarelosti izvršavanja sankcija miruje:
- a) sve dok traje rok određen za plaćanje;
- b) sve dok je prinudna naplata odložena na osnovu odluke Suda pravde.

POGLAVLJE VIII SASLUŠANJA I POSLOVNE TAJNE

Član 27. Saslušanja stranaka, žalilaca i drugih lica

1. Pre donošenja odluka predviđenih članovima 7, 8. i 23. i članom 24. stav 2. Komisija daje preduzećima i udruženjima preduzeća na koje se postupak odnosi priliku da se izjasne o primedbama koje je sama iznela. Komisija zasniva svoju odluku samo na primedbama o kojima su zainteresovane strane imale priliku da se izjasne. Žalioci su tesno povezani sa postupkom.
2. Pravo na odbranu stranaka u postupku je u punoj meri osigurano tokom odvijanja postupka. Zainteresovane strane imaju pravo uvida u spise Komisije uz poštovanje legitimnog interesa preduzeća da njihove poslovne tajne ne budu otkrivene. Pravo uvida u spise ne odnosi se na poverljive informacije i interna dokumenta Komisije ili organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama. Pravo uvida u spise se naročito ne odnosi na prepisku između Komisije i organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama ili između samih organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama, uključujući dokumenta sačinjena na osnovu članova 11. i 14. Nijedna odredba ovog stava ne sprečava Komisiju da otkrije i koristi neophodne informacije radi dobijanja dokaza povrede.
3. Ukoliko to Komisija smatra neophodnim, ona može saslušati i draga fizička ili pravna lica. Ukoliko fizička ili pravna lica koja dokažu dovoljni interes i traže da budu saslušana, mora se udovoljiti njihovom zahtevu. Organi nadležni za konkurenciju u državama članicama mogu takođe tražiti od Komisije da draga fizička ili pravna lica budu saslušana.
4. Kada Komisija namerava da usvoji odluku na osnovu člana 9 ili 10, ona će objaviti rezime predmeta i suštinu obaveza ili smernica koje će predložiti.

Treća zainteresovana lica mogu izneti svoje primedbe u roku koji je Komisija odredila u svojoj publikaciji, koji ne može biti kraći od mesec dana. Objavljivanjem se neće povređivati legitimni interes preduzeća da zaštite svoje poslovne tajne.

Član 28. Poslovna tajna

1. Ne dovodeći u pitanje članove 12. i 15. informacije prikupljene tokom primene članova 17 -22. mogu se koristiti samo u svrhe za koje su prikupljeni.
2. Ne dovodeći u pitanje razmenu i korišćenje informacija predviđene članovima 11, 12, 14, 15. i 27. Komisija i organi nadležni za konkurenciju u državama članicama, njihovi zvaničnici, službenici i druga lica koja rade pod nadzorom tih organa, kao i službenici i zvaničnici drugih organa država članica dužni su da čuvaju tajnost informacija koje su prikupljene ili razmenjene tokom primene ove uredbe i koje, po svojoj prirodi, predstavljaju poslovnu tajnu. Ova obaveza važi i za sve predstavnike i eksperte država članica koji prisustvuju sastancima Savetodavnog komiteta na osnovu člana 14.

POGLAVLJE IX PRAVILA O IZUZEĆU

Član 29. Povlačenje izuzeća u pojedinačnim slučajevima

1. Ukoliko je Komisija, na osnovu ovlašćenja koje joj dodeljuje uredba Saveta, kao stoje uredba br. 19/65/EEZ, br. (EEZ) 2821/71, br. (EEZ) 3976/87, br. (EEZ) 1534/91 ili br. (EEZ) 479/92, da primenjuje putem uredba član 81, stav 3 Ugovora, proglasila član 81, stav 1 Ugovora neprimenljivim na određene kategorije sporazuma, odluka udruženja preduzeća ili dogovorne prakse, ona može po sopstvenoj inicijativi ili po zahtevu povući izuzeće dato tom uredbom o izuzeću kada u određenom slučaju oceni da sporazum, odluka ili dogovorna praksa na koju se uredba o izuzeću odnosi imaju dejstva koja nisu u skladu sa članom 81. stav 3. Ugovora.
2. Kada, u određenom slučaju, sporazumi, odluke udruženja preduzeća i dogovorna praksa na koje se primenjuje uredba Komisije pomenuta u prvom stavu imaju dejstva koja nisu u skladu sa članom 81. stav 3. Ugovora na

teritoriji jedne države članice ili na delu njene teritorije koji ima sve odlike zasebnog geografskog tržišta, organ nadležan za konkurenciju u toj državi članici može povući izuzeće iz primene uredbe o izuzeću po kategoriji u odnosu na tu teritoriju.

POGLAVLJE X OPŠTE ODREDBE

Član 30. Objavljivanje odluka

1. Komisija objavljuje odluke koje donosi na osnovu članova 7-10. i članova 23. i 24.
2. Prilikom objavljivanja, navode se imena zainteresovanih strana i suština odluke, uključujući izrečene sankcije. Mora se voditi računa o legitimnom interesu preduzeća da njihove poslovne tajne ne budu otkrivene.

Član 31. Kontrola Suda pravde

Sud pravde odlučuje sa punom nadležnošću o žalbama na odluke kojima je Komisija izrekla novčanu kaznu ili penale. Sud može ukinuti, smanjiti ili povećati iznos izrečene novčane kazne ili penala.

Član 32. Izuzeci iz polja primene

Ova uredba se ne primenjuje:

- a) na međunarodni vanlinijski pomorski saobraćaj u smislu člana 1. stav 3. tačka a) Uredbe br. (EEZ) 4056/86;
- b) na usluge pomorskog saobraćaja koji se obavlja isključivo između luka unutar iste države članice, kao što je predviđeno u članu 1., stav 2. Uredbe br. (EEZ) 4056/86;
- c) na vazdušni saobraćaj između aerodroma Zajednice i trećih država.

Član 33. Odredbe o primeni

1. Komisija je ovlašćena da preduzme sve mere potrebne radi primene ove uredbe. Te mere se naročito mogu odnositi na:

- a) formu, sadržinu i druge pojedinosti zahteva podne tog u skladu sa članom 7, kao i postupak koji se primenjuje na odbijanje zahteva;
- b) način razmene informacija i konsultacije predviđene članom 11;
- c) način saslušanja predviđen članom 27.

2. Pre nego što preduzme mere koje predviđa stav 1. Komisija objavljuje nacrt odluke i poziva sva zainteresovana lica da iznesu svoje primedbe u okviru roka kojeg određuje, a koji ne može biti kraći od mesec dana. Pre nego što objavi nacrt mere i usvoji ga, Komisija konsultuje Savetodavni komitet o kartelima i dominantnom položaju.

POGLAVLJE XI PRELAZNE ODREDBE, IZMENE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 34. Prelazne odredbe

1. Zahtevi podneti Komisiji na osnovu člana 2. uredbe br. 17. i prijave izvršene na osnovu članova 4. i 5. te uredbe, kao i odgovarajući zahtevi i prijave izvršeni na osnovu uredaba br. (EEZ) 1017/68, br. (EEZ) 4056/68 i br. (EEZ) 3975/87, prestaju da važe počev od dana primene ove Uredbe.

2. Radnje preduzete u postupku koji se odvija na osnovu uredbe br. 17. i uredaba br. (EEZ) 1017/68, br. (EEZ) 4056/68 i br. (EEZ) 3975/87 nastavljaju da proizvode dejstva za potrebe ove Uredbe.

Član 35. Izbor organa nadležnih za konkurenciju u državama članicama

1. Države članice biraju organ ili organe nadležne da primenjuju članove 81. i 82. Ugovora na način koji obezbeđuje da odredbe ove uredbe budu poštovane. Mere neophodne da prenesu nadležnost za primenu pomenutih članova na odgovarajuće organe biće usvojene pre 1. maja 2004. godine. Među izabranim organima mogu se javiti i sudovi.

2. Kada je primena komunitarnog prava konkurencije poverena nacionalnim administrativnim i sudskim organima, države članice mogu dodeliti različita ovlašćenja i uloge različitim nacionalnim organima, bez obzira da li su oni administrativni ili sudski.

3. Dejstva člana 11, stav 6. primenjuju se na organe koje je izabrala država članica, uključujući sudove koji vrše ovlašćenja u vezi sa pripremom i usvajanjem različitih vrsta odluka predviđenih u članu 5. Dejstva člana 11, stav 6 ne primenjuju se na sudove kada oni odlučuju po žalbi uloženoj protiv različitih vrsta odluka navedenih u članu 5.

4.1 pored iznetog u stavu 3. u državama članicama u kojima se, radi usvajanja određenih vrsta odluka navedenih u članu 5. jedan organ obraća sudskom organu različitom od organa koji vodi postupak, i ukoliko su uslovi navedeni u ovom stavu ispunjeni, dejstva člana 11, stav 6. biće ograničena na organ koji vodi postupak u pitanju, koji mora povući svoj zahtev upućen sudu kada Komisija otvori postupak, čime se nacionalni postupak okončava.

Član 36. **Izmena uredbe br. (EEZ) 1017/68**

Uredba br. (EEZ) 1017/68 izmenjena je na sledeći način:

- 1) Član 2. se ukida.
- 2) U članu 3. stav 1. reči "Zabrana navedena u članu 2." zamenjene su rečima «Sporazumi, odluke i dogovorna praksa predviđeni članom 81. stav 1. Ugovora».
- 3) Član 4. je izmenjen na sledeći način:
 - a) u stavu 1. reči "Sporazumi, odluke i dogovorna praksa navedeni u stavu 2." zamenjene su rečima «Sporazumi, odluke i dogovorna praksa predviđeni članom 81. stav 1 Ugovora»;
 - b) stav 2. je zamenjen sledećim tekstom: «2. Ukoliko sprovođenje sporazuma, odluka i dogovorne prakse navedenih u stavu 1 dovede do dejstava koja nisu u skladu sa uslovima predviđenim članom 81. stav 3. Ugovora, preduzeća i udruženja preduzeća mogu biti obavezana da ta dejstva prekinu.»
- 4) Članovi 5-29 su ukinuti, sa izuzetkom člana 13. stav 3. koji nastavlja da se primenjuje na odluke donete pre početka primene ove Uredbe na osnovu člana 5. uredbe br. (EZ) 1017/68, do isteka važnosti tih odluka.
- 5) Član 30. stavovi 2, 3. i 4. se brišu.

Član 37.
Izmena uredbe br. (EEZ) 2988/74

Sledeći član se ubacuje u uredbu br. (EEZ) 2988/74:

"Član 7. bis

Isključenje polja primene

Ova uredba se ne primenjuje na mere usvojene na osnovu uredbe Saveta br. (EZ) 1/2003 od 16. decembra 2002. godine o sprovođenju pravila konkurencije predviđenih članovima 81. i 82. Ugovora.

Član 38.
Izmena uredbe br. (EEZ) 4056/86

Uredba br. (EEZ) 4056/86 izmenjena je na sledeći način: 1) Član 7. je izmenjen na sledeći način: a) stav 1. je zamenjen sledećim tekstem: «1. **Povreda obaveze**

Kada zainteresovane strane povrede obavezu koja je, prema članu 5. priključena izuzetku odobrenom na osnovu člana. Komisija može, kako bi prekinula tu povredu i pod uslovima predviđenim uredbom Saveta br. (EZ) 1/2003 od 16. decembra 2002. godine o sprovođenju pravila konkurencije predviđenih članovima 81. i 82. Ugovora (*), usvojiti odluku kojoj im se ili zabranjuje ili naređuje da preduzimaju određene radnje, ili povlači izuzeće po kategoriji koje su uživali.

stav 2. je izmenjen na sledeći način:

i) u tački a) reći "pod uslovima predviđenim u odeljku II" zamenjuju se rečima "pod uslovima predviđenim uredbom br. (EZ) 1/2003";

ii) u tački c) i), druga alineja, druga rečenica je zamenjena sledećim tekstem:

"Istovremeno će odlučiti da li prihvata izjave o preuzimanju obaveza koje su dala data preduzeća, radi, između ostalog, dobijanja pristupa tržištu za kompanije koje nisu članice konferencije, pod uslovima iz člana 9. uredbe br. (EZ) 1/2003."

2) Član 8. je izmenjen na sledeći način:

a) stav 1. se briše;

b) u stavu 2. reći "na osnovu člana 10." zamenjene su rečima «na osnovu uredbe br. (EZ) 1/2003»;

c) stav 3. se briše.

3) Član 9 je izmenjen na sledeći način:

a) u stavu 1. reci "Savetodavni komitet predviđen članom 15." zamenjene su rečima "Savetodavni komitet predviđen članom 14 uredbe br. (EZ) 1/2003";

b) u stavu 2. reci "Savetodavni komitet predviđen članom 15" zamenjene su rečima "Savetodavni komitet predviđen članom 14 uredbe br. (EZ) 1/2003".

4) Članovi 10-25. se ukidaju, osim člana 13. stav 3. koji nastavlja da se primenjuje na odluke donete pre stupanja na snagu ove Uredbe na osnovu člana 81. stav 3. Ugovora, do isteka važnosti tih odluka.

5) U članu 26. reci "forma, sadržina i druge pojedinosti tužbi predviđenih u članu 10. zahteva predviđenih članom 12. kao i saslušanja predviđena članom 23. stavovi 1. i 2." brišu se.

Član 39.

1/inču a uredbe br. (EEZ) 3975/87

Članovi 3-19. uredbe br. (EEZ) 3975/87 ukinuti su, osim člana 6. stav 3. koji nastavlja da se primenjuje na odluke donete pre stupanja na snagu ove Uredbe na osnovu člana 81. stav 3. Ugovora, do isteka važnosti tih odluka.

Član 40.

Izmena uredaba br. 19/65/EEZ, br. (EEZ) 2821/71 i br. (EEZ) 1534/91

Član 7 uredbe br. 19/65/EEZ, član 7. uredbe br. (EEZ) 2821/71 i član 7. uredbe br. (EEZ) 1534/91 ukidaju se.

Član 41.

Izmena uredbe br. (EEZ) 3976/87

Uredba br. (EEZ) 3976/87 izmenjena je na sledeći način: 1) Član 6. se zamenjuje sledećim tekstem: «Član 6

Pre nego što objavi predlog uredbe i usvoji ga, Komisija konsultuje Savetodavni komitet predviđen članom 14. uredbe Saveta br. (EZ) 1/2003 od 16. decembra 2002. godine o sprovođenju pravila konkurencije predviđenih članovima 81. i 82. Ugovora.

2) Član 7. se ukida.

Član 42.
Izmena uredbe br. (EEZ) 479/92

Uredba br. (EEZ) 479/92 izmenjena je na sledeći način: 1) Član 5 se zamenjuje sledećim tekstem: «*Član 5.*

Pre nego što objavi predlog uredbe i usvoji ga, Komisija konsultuje Savetodavni komitet predviđen članom 14. uredbe Saveta br. (EZ) 1/2003 od 16. decembra 2002. godine o sprovođenju pravila konkurencije predviđenih članovima 81. i 82. Ugovora.

Član 43.
Ukidanje uredaba br. 17. i br. 141.

1. Uredba br. 17. se ukida, osim člana 8. stav 3. koji nastavlja da se primenjuje na odluke donete pre stupanja na snagu ove Uredbe na osnovu člana 81. stav 3. do isteka važnosti tih odluka.
- 2) Uredba br. 141. se ukida.
- 3) Pozivanje na ukinute uredbe ima se smatrati pozivanjem na ovu Uredbu.

Član 44.
Izveštaj o primeni ove Uredbe

Pet godina od početka primene ove uredbe, Komisija će izvestiti Evropski parlament i Savet o funkcionisanju ove uredbe, naročito o primeni njenog člana 11. stav 6. i njenog člana 17.

Na osnovu tog izveštaja, Komisija procenjuje da li je svrsishodno predložiti Savetu izmenu ove uredbe.,

Član 45.
Stupanje na snagu

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od njenog objavljivanja u Službenom listu Evropskih zajednica.

Primenjuje se počev od 1. maja 2004. godine.

Ova uredba je obavezna u svim svojim delovima i direktno primenljiva u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 16. decembra 2002. godine.

Za Savet

Predsednik

g. FISCHER BOEL

UREDBA SAVETA (EZ) BR. 139/2004 OD 20. JANUARA 2004.
GODINE O KONTROLI KONCENTRACIJA PRIVREDNIH
DRUŠTAVA (UREDBA EZ O SPAJANJU)

(TEKST OD ZNAČAJA ZA EEP), (SLUŽBENI LIST 2004, L 24/1)

Uredba Saveta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. godine o kontroli koncentracija privrednih društava (Uredba EZ o spajanju) (tekst od značaja za EEP) (Službeni list 2004, L24/1)

SAVET EVROPSKE UNIJE,

Imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske zajednice, a naročito njegove članove 38. i 308.

Imajući u vidu predlog Komisije(1),

Imajući u vidu mišljenje Evropskog parlamenta (2).